

וְאָמַר רַבִּי אֲבָא מְנַלֵּן דְּאָדָם וְחַוְיָה נְטִיעֵין הוּוּ. דְּכַתִּיב,
 (ישעיה ט) נִצַּר מִטְּעֵי מַעֲשֵׂה יָדַי לְהַתְּפָאֵר. מַעֲשֵׂה

יָדַי דִּיִּיקָא. דִּלָּא אֲשַׁתְּדִלוּ בְּהוֹן בְּרִיִּין אַחֲרֵינִין. וְכַתִּיב,
 (ישעיה יז) בְּיוֹם נִטְעַף תִּשְׁשִׁגִּי דְּבַהֲהוּא יוֹמָא דְּאֲתַנְטְעוּ

בְּעֵלְמָא סָרְחוּ. תַּנּוּן הַנְּטִיעוֹת פְּקַרְנֵי חֲגָבִים הוּוּ וְנַהוּרָא
 דְּלַהוֹן דְּקִיק וְלָא הוּוּ נְהָרִין. כִּיּוֹן דְּאֲתַנְטְעוּ וְאֲתַתְּקֵנוּ.

אֲתַרְבִּיאוּ בְּנַהוּרָא וְאֲקָרוּן אַרְזֵי לְבָנוֹן. וְאָדָם וְחַוְיָה עַד
 דְּאֲתַנְטְעוּ לָא אֲתַרְבִּיאוּ בְּנַהוּרָא וְלָא סְלִיקוּ רִיחָא וְדָאֵי.

אֲתַעְקְרוּ וְאֲשַׁתִּילוּ וְאֲתַתְּקֵנוּ כְּדָקָא יְאוּת:

וַיֵּצֵאוּ יְיָ אֱלֹהִים. הָא תַּנְיִנָן לִית צִו אֲלָא עֲבוּדָה זָרָה. יְיָ
 זוּ בְּרַכַּת הַשָּׁם. אֱלֹהִים אֵלֹו הַדִּיִּינִין. עַל הָאָדָם זוּ

שְׁפִיכַת דְּמִים. לְאֹמַר זוּ גְלוּי עֲרִיוֹת. מְכַל עֵץ הַגֶּן וְלָא
 גְּזוּל. אָכַל תֹּאכַל וְלָא אָבַר מִן הַחַי וְשִׁפִּיר.

מְכַל עֵץ הַגֶּן אָכַל תֹּאכַל. דְּשָׂרִיא לִיָּה פְּלָא דְּלִיכְלִינְהוּ
 בִּיחּוּדָא. דְּהָא חֲזִינָן אֲבָרְהָם אָכַל, יִצְחָק וַיַּעֲקֹב

וְכָל נְבִיאִים אָכְלוּ וְחַיּוּ. אֲבָל אֵילָנָא דָּא אֵילָנָא דְּמוֹתָא
 אֵיָהוּ (פְּמָה דְּכַתִּיב וּמַעֲץ הַדְּרַע טוֹב וְרַע לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ) מָאן דְּנִטִּיל לִיָּה

בְּלַחּוּדוּי מַיִית. דְּהָא סְמָא דְּמוֹתָא נְטִיל (בְּגִין דְּאֵיָהוּ מְפָרִישׁ לִיָּה מִן
 חַיִּין). וְעַל דָּא כִּי בְּיוֹם אֲכָלְךָ מִמֶּנּוּ מוֹת תָּמוּת בְּגִין דְּקָא

פְּרִישׁ נְטִיעֵין.

רַבִּי יְהוּדָה שְׂאִיל לְרַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא דְּתַנְיִנָן אָדָם

הָרֵאשׁוֹן מוֹשֵׁף בְּעַרְלָתוֹ הָוָה, מֵאִי הוּא. אָמַר לִיה דְּפָרִישׁ
 בְּרִית קֹדֶשׁ מֵאַתְרֵיהּ וּמְחוּלְקֵיהּ. וְדַאי מוֹשֵׁף בְּעַרְלָה הָוָה.
 וְשָׁבַק בְּרִית קֹדֶשׁ וְדַבֵּק בְּעַרְלָה וְאַתְפֹּתָהּ בְּמִלָּה דְנַחֲשׁ.
 וּמְפָרִי הָעֵץ דָּא אֲתַתָּא. לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ בְּגִין דְכֹתִיב,
 (משלי ה) רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מוֹת שְׂאוֹל צִעְדֶיהָ יִתְמוֹכוּ. וּבֵהָאִי
 הוּי פָּרִי, דִּהָא בְּאַחְרָא לָא הוּי פָּרִי. כִּי בְיוֹם אֲכַלְךָ מִמֶּנּוּ
 מוֹת תָּמוּת. בְּגִין דָּא אֵילָנָא דְמוֹתָא הוּי כְּדָקָא מְרֹן.
 דְכֹתִיב רַגְלֶיהָ יוֹרְדוֹת מוֹת:

(והנחש הזה ערום מפל חית השדה) רַבִּי יוֹסִי אָמַר הָאִי אֵילָנָא דְקָא
 אֲמַרְן הָוָה מִתְשַׁקֵּי מְלַעֲיָלָא וְאַתְרַבֵּי וְהוּהוּ חֲדִי כְּמָא
 דְאַתְ אָמַר וְנָהָר יוֹצֵא מֵעֵדֶן לְהַשְׁקוֹת אֶת הַגֶּן. הַגֶּן דָּא
 אֲתַתָּא. וְנָהָר דָּא הָוָה עֵייל בֵּיהּ וְאַשְׁקֵי לִיה וְהוּהוּ כְּלָא
 חָד (ובדין יי אָחַד וְשִׁמּוֹ אָחַד). דִּהָא מִתְמָן וְלִתְתָא אִיהוּ פִירוּדָא
 דְכֹתִיב וּמִשָּׁם יִפְרֹד.

וְהַנְחָשׁ. רַבִּי יִצְחָק אָמַר דָּא יִצְרַר הָרַע. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר
 נַחֲשׁ מִמֶּשׁ. אֲתוּ לְקַמִּיָּה דְרַבִּי שְׁמַעוֹן. אָמַר לוֹן
 וְדַאי כְּלָא חָד. וְסַמָּא"ל הָוָה וְאַתְחֲזִי עַל נַחֲשׁ וְצוּלְמִיָּה.
 דְנַחֲשׁ דָּא אִיהוּ שְׁטָן וְכְלָא חָד.

תְּנִינָא בְּהֵיא שְׁעַתָּא נַחַת סַמָּא"ל מִן שְׁמִיא רְכִיב עַל
 נַחֲשׁ דָּא וְצוּלְמִיָּה הוּוּ חֲמָאן כָּל בְּרִיין וְעַרְקוֹן
 מִנֵּיהּ. וּמִטּוֹ לְגַבֵּי אֲתַתָּא בְּמַלְיָן וּגְרִימוֹ מוֹתָא לְעֵלְמָא.

וְדַאי בְּחֻמָּה אֵייתִי סמא"ל לְוֹטִין עַל עֲלָמָא וְחַבְל
 אֵילָנָא קַדְמָאָה דְּבָרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּעֲלָמָא. וּמְלָה
 דָּא הוּי תְּלִי עַל סמא"ל עַד דְּאֵתָא אֵילָנָא אַחְרָא קְדִישָׁא
 דְּאִיהוּ יַעֲקֹב וְנָטַל מִנֶּיהָ בְּרַכָּאן דִּלָּא יִתְבָּרַךְ סמא"ל
 לְעֵילָא וְעָשׂוּ לְתַתָּא. דְּהָא יַעֲקֹב דּוּגְמָא דְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן
 הָוָה (וְשׁוּפְרִיָּה) דִּיעֲקֹב שׁוּפְרִיָּה דְּאָדָם הָרֵאשׁוֹן הָוָה. וְעַל דָּא
 כְּמָה דְּמַנַּע סמא"ל בְּרַכָּאן מֵאֵילָנָא קַדְמָאָה. הָכִי נִמִּי
 מַנַּע יַעֲקֹב דְּאִיהוּ אֵילָנָא דּוּגְמָא דְּאָדָם מִסמא"ל בְּרַכָּאן
 מִלְּעֵילָא וּמִתַּתָּא. וְיַעֲקֹב דִּידִיָּה נָטִיל בְּכָלָא. וְעַל דָּא
 (בראשית לב) וַיֵּאבֶק אִישׁ עִמּוֹ.

כְּתִיב וְהִנְחַשׁ הָיָה עָרוֹם דָּא יֵצֵר הָרַע דָּא מִלְּאֲךָ הַמּוֹת.
 וּבִגְיִין דְּנַחֲשׁ אִיהוּ מִלְּאֲךָ הַמּוֹת גְּרָם מוֹתָא לְכָל
 עֲלָמָא. וְדָא הוּא רֹזָא דְּכְתִיב, (בראשית ו) קִין כָּל בֶּשֶׂר בָּא
 לְפָנַי. דָּא הוּא קֶצֶא דְּכָל בֶּשֶׂרָא דְּנָטִיל נִשְׁמַתָּא לְכָל
 בֶּשֶׂרָא וְאֶקְרִי הָכִי.

השלמה מזהה שמטות (סימן ל"ד)

נִשְׁמַת הַזֹּכֵר, מִן הַזֹּכֵר. וְנִשְׁמַת הַנְּקֵבָה, מִן הַנְּקֵבָה.
 וְהֵינּוּ דִקָּא אֲזִיל נַחֲשׁ בַּתְּרָה דְּחוּהָ. אָמַר, הוּא אִיל
 וְנִשְׁמַתָּה מִן הַצִּפּוֹן אֲסִיתְנָה מְהֵרָה. וּמֵאִי הִסְתָּה הָוָה,
 מִשׁוּם דְּבָא עָלֶיהָ. שְׂאֵלוּ תַלְמִידוּי, עוּבְדָא הֵיכִי הָוָה.
 אָמַר לָהֶם, סמ"אל הַרְשָׁע קֶשֶׁר עִם כָּל צְבָאוֹת מַעְלָה עַל

רבו. מִשׁוּם דִּאֲמַר קוֹדֵשׁ אֲבִירָה הוּא, וְרָדוּ בְּדַגַּת הַיָּם
 וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם. אָמַר, הִיאֵךְ אוֹכֵל לְהַחֲטִיאוֹ וּלְגַרְשׁוֹ
 מִלְּפָנָיו. יָרַד עִם כָּל חַיִּילוֹתָיו וּבִיקֵשׁ לוֹ בְּאֶרֶץ חֶבֶר
 כְּמוֹתוֹ וּמְנוֹ נֶחֱשׁ, וְהָיָה לוֹ דְמוּת גָּמֵל. רָכַב עָלָיו וּבָא לוֹ
 אֶצֶל הָאִשָּׁה. אָמַר לָהּ, אַף כִּי אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ
 מִכָּל עֵץ הַגֵּן. אָמַר אֲבִיקֵשׁ יוֹתֵר וְאוֹסִיף, כִּדֵּי שֶׁתִּגְרַע
 הִיא. אָמְרָה, לֹא מִנְעָנוּ אֱלֹא מֵעֵץ הַדַּעַת אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֵּן
 אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ וְלֹא תִגְעוּ בוֹ פֶּן תָּמוּתוּן.
 וְהוֹסִיפָה ב' דְּבָרִים, אָמְרָה מִפְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר בְּתוֹךְ הַגֵּן
 אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ, וְלֹא נֶאֱמַר לָהּ אֱלֹא מֵעֵץ
 הַדַּעַת. וְאָמְרָה, לֹא תִגְעוּ פֶּן תָּמוּתוּן.

מָה עָשָׂה סִמְלָל הַרְשַׁע הַלֵּךְ וְנִגַּע בְּאֵילָן וְהוּהוּ הָאֵילָן
 צוֹחַ וְאָמַר ^(תהלים ל"ו) אֵל תְּבוֹאֲנִי רַגְלִי גָאוּה וְיָד
 רְשָׁעִים אֵל תְּנִידְנִי, אֵל תִּגַּע בִּי. שְׁנֵאֲמַר וְיָד רְשָׁעִים אֵל
 תְּנִידְנִי. הַלֵּךְ וְאָמַר לְאִשָּׁה, הֲרִי נִגַּעְתִּי בְּאֵילָן וְלֹא מָתִי,
 אַף אֶת תִּגְעֵי בְּאֵילָן וְלֹא תָמוּתִי. הִלְכָה הָאִשָּׁה וְנִגַּעָה
 בְּאֵילָן וְרָאָתָה מִלְּאֵךְ הַמּוֹת בָּא כְּנִגְדָה, אָמְרָה אוֹלִי
 עֲכָשִׂיו אֲנִי מָתָה, וְהַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עוֹשֶׂה לוֹ אִשָּׁה
 אַחֲרַת וְנוֹתְנָה לְאָדָם הַרִיבִי גוֹרְמַת לוֹ שִׁיאֲכַל עִמִּי אִם
 נָמוּת, נָמוּת שְׁנִינּוּ. וְאִם נִחִיָה, נִחִיָה שְׁנִינּוּ. וְלִקְחָהּ
 מִפְּרִיו וְנִתְּנָה גַם לְבַעֲלָהּ, נִתְּפָקְחוּ עֵינֵי שְׁנֵיהֶם וְקָהוּ

שְׁנָיו. אָמַר לָהּ מֵהוּ זֶה שֶׁהֵאכֵלְתָּנִי שְׁקָהוּ שְׁנָיִ, כִּף קָהוּ
 שְׁנָיִ כָּל הַבְּרִיּוֹת. יֵשֵׁב לוֹ בְּדִין אֲמַת שְׁנֵאמַר (תהלים ט'
 יִשְׁבֹּת לְכֹסֵא שׁוֹפֵט צְדָק. קָרָא לְאָדָם וְאָמַר לוֹ, לְמָה
 בְּרַחַת מִפָּנָי. אָמַר לוֹ, אֶת קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בְּגֹן וְרַעְדוּ
 עֲצָמוֹתַי וְאִירָא כִּי עִירוֹם אָנֹכִי וְאֲחָבֵא. כִּי עִירוֹם אָנֹכִי,
 מִפְּעָלִי. כִּי עִירוֹם אָנֹכִי, מִצְוֵיִי. כִּי עִירוֹם אָנֹכִי, מִמַּעֲשֵׂי
 וְאֲחָבֵא.

מָה הָיָה לְבוֹשׁוֹ שֶׁל אָדָם עוֹר שֶׁל צְפוּרָן, וְהַפְּשִׁיטוֹ
 מִעָלָיו. רָאָה עֲצָמוֹ עִירוֹם, שְׁנֵאמַר מִי הִגִּיד לְךָ כִּי
 עִירוֹם אַתָּה. אָמַר אָדָם לְפָנָי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, רְבוּנוּ
 שֶׁל עוֹלָם, כְּשֶׁהֵייתִי לְבִדִּי שָׁמָּה חֲטָאתִי לְךָ, אֵלֶּא הָאִשָּׁה
 שֶׁהִבֵּאתָ לִּי הִיא הִדִּיחָה אוֹתִי מִדְּבָרֶיךָ. שְׁנֵאמַר הָאִשָּׁה
 אֲשֶׁר נָתַתָּ עִמָּדִי הִיא נִתְּנָה לִּי מִן הָעֵץ. אָמַר לָהּ הַקְּדוֹשׁ
 בְּרוּךְ הוּא, לֹא דִּיִּיךְ שֶׁחֲטָאת אֵלֶּא שֶׁחֲטָאת לְאָדָם.
 אָמְרָה לְפָנָיו רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, הִנְחֵשׁ הַשֵּׁיִאֲנִי לְחֲטוֹא
 לְפָנֶיךָ. הִבִּיא שְׁלִשְׁתָּן וְגִזֹּר עֲלֵיהֶן גְּזֵרוֹת דִּין ט' קָלִלוֹת
 וּמּוֹת וְהִפִּיל סַמ"אֵל וְאֵת הַכֶּתֶשׁ שֶׁלּוֹ מִמְּקוֹם קְדוּשָׁתָן מִן
 הַשָּׁמַיִם, וְקִצֵּץ רַגְלָיו שֶׁל נְחֹשׁ וְאִירְרוּ מִכָּל חֵיָהּ וּמִכָּל
 בְּהֵמָה וּפְקַד עָלָיו שִׁיְהִיָּה מִפְּשִׁיט אֶת עוֹרוֹ אַחֵר שְׁבַע
 שָׁנִים. ע"כ: (עד כאן מזההשמטות)

וַיֹּאמֶר אֵל הָאִשָּׁה אֶף. רַבִּי יוֹסִי אָמַר. בְּאֶף פָּתַח וְאֶף

אֲטִיל בְּעֶלְמָא. אָמַר לָהּ (דף 17 ע"א) לְאַתְתָּא בְּאִלְנָא דָּא בְּרָא
 קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא וְדָאִי. אֲכָלוּ מִנִּיהּ וְהֵייתֶם
 כְּאַלְהִים יוֹדְעֵי טוֹב וְרַע. דִּהָא אִיהוּ הָכִי הוּי אֱלֹהִים
 שְׁמִיהּ עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע. וְעַל דָּא וְהֵייתֶם כְּאַלְהִים
 יוֹדְעֵי וְגו'.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לָּא אָמַר הָכִי. דְּאֵלוּ אָמַר בְּאִלְנָא דָּא
 בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עֲלָמָא, יְאוּת הוּוּה. כִּי הוּא
 כַּגְּרוֹן בְּיַד הַחוּצָב בּוּ. אֲבָל לָא אָמַר אֱלָא מֵאִלְנָא דָּא
 אֲכַל קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּכְדִין בְּרָא עֲלָמָא, וְכָל אוֹמְן סָנִי
 לְחַבְרִיָּה, אֲכָלוּ מִנִּיהּ וְאַתּוֹן תַּהוֹן בְּרָאן עֲלָמִין. וְעַל דָּא
 כִּי יוֹדַע אֱלֹהִים כִּי בְיוֹם אֲכַלְכֶם מִמֶּנּוּ וְגו' וּבְגִין דְּאִיהוּ
 יָדַע דָּא אֲפַקִּיד לְכוּ עֲלֵיהּ דְּלֹא תִיכְלוּ מִנִּיהּ.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּכֻלָּא מְלִילוּ שְׁקָרָא. בְּשִׁירוּתָא דְּאָמְרוּ
 שְׁקָרָא הוּוּה. דְּכַתִּיב אֵף כִּי אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכַל
 מִכָּל עֵץ הַגֶּן. וְלֹאוּ הָכִי. דִּהָא כְּתִיב מִכָּל עֵץ הַגֶּן אֲכַל
 תֹּאכַל וְכֻלְהוּ שְׁרָא לֵיהּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי הָא תַּנְיִנָן דְּפַקִּיד לֵיהּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 עַל עֲבוּדָה זָרָה דְּכַתִּיב וַיִּצּוּ. יי עַל בְּרַכַּת הַשֵּׁם.
 אֱלֹהִים עַל הַדִּינִין. עַל הָאָדָם עַל שְׁפִיכַת דְּמַיִם. לְאָמַר
 עַל גְּלוּי עֲרִיוֹת. וְכִי כַּמָּה אֵינְשֵׁי הוּוּ בְּעֶלְמָא דְּאִיהוּ
 אֲצַטְרִיךְ דָּא. אֱלָא וְדָאִי כֻלָּא עַל הָאִי אִילְנָא הוּוּה.

בְּגִין דְּבִיה אַחֲדָן כָּל אֲלִין פְּקוּדִין. דְּכָל מָאן דְּנָטִיל
 לִיה בְּלַחֲדוּי עֵבִיד פְּרִישׁוּ. וְנָטִיל לִיה בְּאוּכְלוּסִין
 דְּלַתְתָּא דְּאַחֲדָן בִּיה. וְנָטִיל עֲבוּדָה זָרָה וְשְׁפִיכוּת דְּמִים
 וְגִלּוּי עֲרִיּוֹת. עֲבוּדָה זָרָה בְּאַנּוּן רַבְרַבִּי מִמֶּנּוּן. שְׁפִיכוּת
 דְּמִים בְּהַאי אֵילָנָא תְּלִיין דְּאִיהוּ בְּסִטְר גְּבוּרָה. וְסַמָּא ל
 אַתְּפַקֵּד עַל דָּא. גִּלּוּי עֲרִיּוֹת אִשָּׁה הִיא וְאַנְתְּתָא אֲקָרִי.
 וְאַסִּיר לְזַמְנָא לְאַנְתְּתָא בְּלַחֲוּדָהָא אֲלָא עִם בַּעֲלָהּ דְּלָא
 יְהֵא חֲשִׁיד בְּגִלּוּי עֲרִיּוֹת. וְעַל דָּא בְּכֻלְהוּ אַתְּפַקֵּד בְּהַאי
 אֵילָנָא. כִּיּוֹן דְּאֲכַל מִנִּיהּ בְּכֻלְהוּ עֵבֵר, דְּהֵא כֻּלָּא אַחֲד
 בִּיה.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר וּדְאִי מְלָה דָּא הָכִי הוּא. דְּאַסִּיר
 לְאַתִּיחְדָּא עִם אַנְתְּתָא בְּלַחֲוּדָהָא אֲלָא אִם כֵּן בַּעֲלָהּ
 עֲמָה. מַה עֵבֵד הֵהוּא רָשָׁע. אָמַר הָא מְטִיתִי לְהַאי אֵילָנָא
 וְלָא מִתִּי אוּף אַתְּ קָרִיב וּמְטִי בִידְךָ בִּיה וְלָא תִּמוּת. וּמְלָה
 דָּא הוּא אוּסִיף לָהּ מִגְּרַמִּיתָה.

מִיד וְתֵרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב וְגו'. בְּמָה חֲמַאת. אָמַר רַבִּי
 יִצְחָק הֵהוּא אֵילָנָא ^(שְׂדֵה) סְלִיק רִיחִין כְּמָא דְּאַתְּ
 אָמַר, ^(בראשית כז) כְּרִיחַ שְׂדֵה אֲשֶׁר בְּרָכוּ יי. וּבְגִין הֵהוּא רִיחַ
 דְּהוּה סְלִיק חֲמַדַּת לִיה לְמִיכַל מִנִּיהּ. רַבִּי יוֹסִי אָמַר
 רְאִיָּה הוּת. אָמַר לִיה רַבִּי יְהוּדָה וְהֵא כְּתִיב וְתַפְקַחְנָה
 עֵינֵי שְׁנֵיהֶם. אָמַר לִיה הַאי רְאִיָּה בְּשִׁיעוּרָא דְּאֵילָנָא

נְקַטת לִיָּהּ (נ"א) שִׁיעוּרָא דְלִבָּא הוּת) דְּכְתִיב וַתֵּרָא הָאִשָּׁה
דִּיִּיקָא:

וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב. חֲמַאת וְלֹא חֲמַאת. כִּי טוֹב. חֲמַאת
כִּי טוֹב וְלֹא אֶת־יִשְׁבֶּת בֵּיהּ. מַה פְּתִיב לְבַת־ר
וַתִּקַּח מִפְּרִיּוֹ וְלֹא פְתִיב וַתִּקַּח מִמֶּנּוּ. וְהִיא אֶת־דְּבַקַת
בְּאַתֵּר דְּמוֹתָא. וּגְרִימַת לְכָל עֲלֵמָא מוֹתָא. וְאַפְרִישִׁת חֲיִי
מִן מוֹתָא. וּבְחוּבָא דָּא גְרִים פְּרִישׁוֹתָא לְאַפְרָשָׁא אֶתְתָּא
מִבְּעֵלָהּ. דְּהָא קו"ל מְדַבּוּר לֹא מִתְּפָרְשָׁן לְעֲלָמִין. וּמֵאֵן
דְּמִפְרִישׁ קוּל מְדַבּוּר אֶתְאַלֵּם וְלֹא יְכִיל לְמַלְלָא. וְכִיוּן
דְּאַשְׁתְּקַל מִנִּיהּ מְלוּלָא אֶת־יִהִיב לְעַפְרָא.

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן פְּתִיב, (תהלים לט) נְאֻלְמַתִּי דוּמִיָּה
הַחֲשִׁיתִי מְטוֹב וְכֹאֲבִי נְעַפְרָא. נְאֻלְמַתִּי דוּמִיָּה. הָאִי
קָרָא כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ בְּגִלוּתָא. מַאי טַעְמָא בְּגִין
דְּקוּל מְדַבֵּר לִיָּהּ לְדַבּוּר. כִּיּוּן דְּאִיְהִי בְּגִלוּתָא קוּל
אֶתְפָּרֵשׁ מִינָהּ וּמְלָה לֹא אֶשְׁתַּמַּע וְעַל דָּא נְאֻלְמַתִּי דוּמִיָּה
וְגו'. מַאי טַעְמָא בְּגִין דְּהַחֲשִׁיתִי מְטוֹב דְּלֹא אֲזִיל קוּל
בְּהִדָּה. וְיִשְׂרָאֵל אָמְרִי (תהלים סד) לֵךְ דוּמִיָּה תְהִלָּה. מַאי
דוּמִיָּה, דָּא תְהִלָּה לְדוּד. דְּאִיְהִי דוּמִיָּה בְּגִלוּתָא וּשְׁתִּיקָא
בְּלֹא קוּל. אָמַר רַבִּי יִצְחָק מַאי לֵךְ. בְּגִינְךָ אִיְהִי דוּמִיָּה
וּשְׁתִּיקָא דְּאַסְתִּלְקָא מִנָּהּ קוּל.

השלמה מזההשמטות (סימן ל"ה)

וּבְלֹא מְחִיר יִין וְחִלְבֵּי, מַה עֲנִין זֶה אֲצִל זֶה. אָלָא

מִלְמַד שֶׁהַיֵּין הוּא פֶּחַד וְחֶלֶב הוּא חֶסֶד. וּמִפְּנֵי מָה הַזֹּכִיר
 יֵין תְּחִילָה, מִפְּנֵי שֶׁהוּא קָרוֹב אֵלֵינוּ יוֹתֵר, יֵין וְחֶלֶב
 סֹלֶקָא דְעֵתָךְ, אֵלֹא אֵימָא דְמוֹת יֵין וְחֶלֶב. ע"כ. (עד כאן

מזההשמטות)

וְתִקַּח מִפְּרִיו הָא תַּנִּינָן סַחֲטָה עֲנָבִים וַיְהִיבַת לִיה וּגְרִימוֹ
 מוֹתָא לְכָל עַלְמָא. דְּהָא אֵילָנָא דָּא בֵּיה שְׂרִיא
 מוֹתָא. וְהוּא אֵילָנָא דְשִׁלְטָא בְּלִילִיא. (דף לו ע"ב) וְכֹד אֵיהִי
 שְׁלִטָא כָּל בְּנֵי עַלְמָא טַעְמוֹ טַעְמָא דְמוֹתָא. אֵלֹא אַנּוּן
 בְּנֵי מְהִימְנוֹתָא מְקַדְמֵי וַיְהִיבוּ לִיה נַפְשֵׁיהוּ בְּפִקְדוֹנָא.
 וּבְגִין דְּאֵיהוּ בְּפִקְדוֹנָא. אֶתְהַדְרוּ נַפְשָׁן לְאַתְרֵיהוּ. וְעַל
 דָּא (תהלים צב) וַאֲמוֹנְתָךְ בְּלִילוֹת, כְּתִיב.

וְתִפְקַחְנָה עֵינֵי שְׁנִינָהם. רַבִּי חֲזִיא אָמַר דְּהָא אֶתְפַּקְחוּ
 לְמַנְדַּע בִּישׁוּן דְּעַלְמָא מַה דְּלֹא יִדְעוּ עַד
 הַשְׂתָּא. כִּיּוֹן דִּידְעוּ וְאֶתְפַּקְחוּ לְמַנְדַּע בִּישׁ. כִּדִּין יִדְעוּ כִּי
 עֲרוּמִים הֵם. דְּאֶבְדּוּ זַהְרָא עֲלָאָה דְּהוּא חֲפִי עֲלֵייהוּ
 וְאֶסְתַּלַּק מִנֵּיהוּ. וְאֶשְׁתַּאֲרוּ עֲרוּמִים מִנֵּיהּ. וַיִּתְּפְרוּ עֲלֵהּ
 תְּאֵנָה. אֶתְדַּבְּקוּ לְאַתְחַפָּאָה בְּאַנּוּן צוּלְמִין דְּהוּא אֵילָנָא
 דְּאֶכְלוּ מִנֵּיהּ דְּאֶקְרוּן טְרַפֵּי דְּאֵילָנָא. וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חֲגוּרוֹת.
 רַבִּי יוֹסִי אָמַר כִּיּוֹן דִּידְעוּ מֵהָאֵי עַלְמָא וְאֶתְדַּבְּקוּ בֵּיהּ.
 חָמוּ דְּהָאֵי עַלְמָא מִתְדַּבֵּר עַל יְדָא דְּאַנּוּן טְרַפִּין דְּאֵילָנָא.
 וְעַבְדּוּ לְהוֹן תּוּקְפָא לְאַתְתַּקְפָּא בְּהוּ בְּהָאֵי עַלְמָא. וְכִדִּין

יָדְעוּ כָּל זַיִינֵי חַרְשֵׁין דְּעֵלְמָא. וּבְעוּ לְמַחְגַּר זַיִינֵין בְּאַנוּן
טְרַפֵּי אֵילָנָא בְּגִין לְאַגָּנָא עַלֵייהוּ.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר כְּדִין תְּלַת עָאֵלוּ בְּדִינָא וְאֵתְדַנוּ.
וְעֵלְמָא תַתְּאָה אֵתְלִטֵיָא. וְלֹא קֵיִמָּא בְּקִיּוּמִיהָ בְּגִין
זוּהָמָא דְנַחֲשׁ עַד דְּקֵיִימוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא דְסִינֵי. לְבַתַּר
אַלְבִּישׁ לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בְּלְבוּשֵׁין דְּמִשְׁכָּא אֵתְהַנִּי
מִנֵּיהוּ הָדָא הוּא דְכְּתִיב כְּתָנוּת עוֹר. בְּקַדְמִיתָא הוּוּ
כְּתָנוּת אױר דְּהוּוּ מִשְׁתַּמְשֵׁין בְּהוּ בְּעֵלְאִין דְּלְעִילָא. בְּגִין
דְּמִלְאַכֵי עֵלְאִין הוּוּ אֵתְיִין לְאֵתְהַנָּא מִהֵהוּא נְהוֹרָא. הָדָא
הוּא דְכְּתִיב, (תהלים ח) וְתַחֲסִרְהוּ מֵעַט מֵאֱלֹהִים וְכָבוֹד וְהָדָר
תַעֲטִרְהוּ. וְהִשְׁתָּא דְחָבוּ כְּתָנוּת עוֹר. דְּעוֹר אֵתְהַנִּי מִנֵּיהוּ
וְלֹא נִפְשָׁא.

לְבַתַּר אױלִידוּ בְּרָא קַדְמָאָה בְּרָא דְזוּהָמָא הוּוּ. תְּרִין
אָתוּ עֵלְהָ דְחוּהָ וְאֵתְעַבְרַת מִנֵּיהוּ וְאױלִידַת תְּרִין.
דָּא נִפְק לְזַיִנִיָּה וְדָא נִפְק לְזַיִנִיָּה. וְרוּחַ דְּיִלְהוֹן אֵתְפְּרָשׁוּ,
דָּא לְסִטְרָא דָּא וְדָא לְסִטְרָא דָּא. דָּא דְמִי לְסִטְרוּי וְדָא
דְּמִי לְסִטְרוּי. מִסְטְרָא דְקִין כָּל מְדוּרִין דְּסִטְרָא דְזַיִינֵין
בִּישֵׁין וְרוּחִין וְשִׁדִּין וְחַרְשֵׁין אֵתְיִין. מִסְטְרָא דְהַבֵּל סִטְרָא
דְּרַחְמֵי יִתִיר וְלֹא בְשָׁלִימוּ. חֲמַר טַב בְּחֲמַר בִּישׁ. וְלֹא
אֵתְתַקֵּן בְּהַדִּיָּה עַד דְּאֵתָא שֵׁת וְאֵתְיִיחֲסוּ מִנִּיהָ כָּל אַנוּן
דְּרִין דְּזֹכָאֵי עֵלְמָא וּבִיָּה אֵשְׁתִּיל עֵלְמָא. וּמְקִין אֵתְיִין כָּל
אַנוּן חֲצִיפִין וְרִשְׁעִים וְחַיִּיבֵי עֵלְמָא.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר בְּשַׁעֲתָא דְחַב קִינ הוּוּ מִסְתַּפִּי. בְּגִין
 דְּחָמָא קָמִיה זַיְנִי מִשְׂרִיין מְזַיְיִנִין וְאַתְיִין לְקַטְלָא
 לִיה. וְכֹד אֶהְדֵּר בְּתִשׁוּבָה מְאִי קָאֵמַר הֵן גִּרְשֵׁת אֹתִי
 הַיּוֹם מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה וּמִפְּנֵיךְ אֶסְתֵּר. מְאִי מִפְּנֵיךְ
 אֶסְתֵּר. אֶלָּא אֵהָא סְתִיר מִבְּנֵינָא דִּילִי. רַבִּי אַבָּא אָמַר
 כְּמָא דְאַתְ דָּאֵת אָמַר, (תהלים כב) וְלֹא הִסְתִּיר פָּנָיו מִמֶּנּוּ (שמות א)
 וַיִּסְתֵּר מֹשֶׁה פָּנָיו. וְעַל דָּא וּמִפְּנֵיךְ אֶסְתֵּר מֵאֲנֹן פְּנִים
 דִּילָךְ אֵהָא נִסְתָּר דְּלֹא יִשְׁגַּחֲוֹן בֵּי. וְעַל דָּא וְהִיָּה כָּל
 מוֹצְאֵי יַהֲרֹגֵנִי:

וַיֵּשֶׁם ה' לְקִין אֹת לְבַלְתִּי וְגו'. מְאִי אֹת. אֹת אֶחָד
 מֵעֲשָׂרִין וַתְּרִין אֲתוּוֹן דְּאוֹרֵייתָא יְהַב עֲלֵיה
 לְאַגְנָא עֲלֵיה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מְאִי דְכְּתִיב וַיְהִי בַּהֲיוֹתָם
 בְּשָׂדֵה. מְאִי בְּשָׂדֵה. דָּא אֲתָתָא. וְעַל דָּא קָם וּקְטִיל לִיה.
 דְּהָא מִסְטָרָא דָּא יָרִית לְקַטְלָא מִסְטָרָא דְסַמְא"ל דְּגָרִים
 מוֹתָא לְכָל עֲלָמָא. וְקַיִן קִינ לְהַבֵּל עַל נוֹקְבִיָּה. רַבִּי חֵיִיא
 אָמַר הָא חֲזִינָן דְּכְּתִיב וַיַּחַר לְקִין מְאֹד וַיִּפְּלוּ פָּנָיו עַל
 דְּלֹא אֲתַקְבִּיל קָרְבַּנִּיה. אָמַר לִיה הָכִי הוּא וְכֹלָא הוּוּ
 לְקַבְּלֵיה.

וְאָמַר רַבִּי יְהוּדָה מְאִי דְכְּתִיב הֲלֹא אִם תִּיטִיב שְׂאת וְאִם
 לֹא תִיטִיב לְפַתַּח חֲטָאת רוּבִין. אֶלָּא הָכִי קָאֵמַר
 הֲלֹא אִם תִּיטִיב עוֹבְדֵךְ שְׂאת. מְאִי שְׂאת. כְּדְכְּתִיב (בראשית

יְתֵר שְׂאֵת דְּהָא בּוּכְרָא שְׁבַחָא אִית לִיה בְּכֻלָּא תְּדִיר.
וּתְלִיָּא בְּעוּבְדוּהִי. וְעַל דָּא אִם תִּיטִיב שְׂאֵת. וְאִם לֹא
תִיטִיב לִפְתַּח חֲטָאת רוּבִץ.

מֵאִי לִפְתַּח. דָּא פִּתְחָא (דף 12 ע"א) דְּלַעֲיִלָּא דְּמַנְיָה נְפֻקִין
דִּינִין עַל עוּבְדִין בִּישִׁין דְּעֵלְמָא. פִּתַּח כְּמָא דְּאֵת
אִמֵּר (תהלים קיח) פִּתְחוּ לִי שַׁעֲרֵי צְדָק. וְלֵהֱוֵא פִּתַּח, חֲטָאת
רוּבִץ דָּא מִלְּאֲךָ הַמּוֹת. וְהוּא זְמִין לְאַתְפָּרְעָא מִינְךָ.
תָּא חֲזִי, בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה אֲתִילִיד אָדָם. בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה וְדָאי
רְזָא לְעֵילָא וְתַתָּא. רֵאשׁ הַשָּׁנָה לְעֵילָא. רֵאשׁ הַשָּׁנָה
לְתַתָּא. (סוף כי תצא) בְּרֵאשׁ הַשָּׁנָה עֵקְרוֹת נְפֻקְדוֹת. מְנַלָּן
דְּבְרֵאשׁ הַשָּׁנָה הָיָה. דְּכְתִיב, (בראשית כא) וַיִּפְקֹד אֶת שָׂרָה
וַיִּי דַּיִּיקָא דָּא רֵאשׁ הַשָּׁנָה. וּבְגִין דְּנִפִּיק אָדָם מִרֵּאשׁ
הַשָּׁנָה (ד"א וּנְפִיק) נְפִיק בְּדִינָא וְעֵלְמָא קַיִמָּא בְּדִינָא.
וּבְגִינֵי כֶּךָ לִפְתַּח וְדָאי. חֲטָאת רוּבִץ בְּגִין לְאַתְפָּרְעָא
מִינְךָ. וְאַלִיךָ תְּשׁוּקְתוֹ עַד דְּתִשְׁתַּצִּי.

וְאַתָּה תְּמַשׁוּל בּוּ. רְזָא הוּא דְּכְתִיב, (נחמיה ט) וְאַתָּה מְחִיָּה
אֶת כָּלָם. מְפָאן אִמְרוּ לָא שְׁלִיט קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא אֶלָּא בְּזַמְנָא דִּישְׁתַּצוֹן חִיִּיבֵי עֵלְמָא. וְעַל דָּא פִּיּוֹן
דְּמִלְּאֲךָ הַמּוֹת יִשְׁצִי לֹן. כְּדִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא שְׁלִיט
עֲלוֹי דְּלֹא יְפוּק לְאַבְאָשָׁא עֵלְמָא דְּכְתִיב וְאַתָּה תְּמַשְׁל בּוּ
(בתיובתא) וְאַתָּה דַּיִּיקָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק בְּקוּטְרָא דְּפִלְגָא קַפְסִירָא (קסטי"א) שְׁכִיתָ.
 רַבִּי יְהוּדָה אָמַר וְאַתָּה תִּמְשָׁל בּוֹ בְּתִיּוּבָתָא. רַבִּי
 יוֹסִי אָמַר כִּד הוּוּ אֲנוּן דְּרִין דְּקִין אֲזִלִּין בְּעֵלְמָא הוּוּ
 מְטֻרְטְשֵׁי אֲרַעָא וְהוּוּ דְּמִיִּין לְעֵלְאִי וְתַתְּאִי. אָמַר רַבִּי
 יִצְחָק עֲזֹ"א וְעֲזֹא"ל כִּד נִפְלוּ מֵאַתָּר קְדוּשַׁתִּיהוּ
 מְלַעִילָא, חָמוּ בְּנַת בְּנֵי נִשָּׂא וְחָטְאוּ וְאוּלִידוּ בְּנִין, וְאֵלִין
 הוּוּ נְפִילִים דְּכֹתִיב הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאֶרֶץ.

רַבִּי חֵיָא אָמַר בְּנוֵי דְּקִין הוּוּ בְּנֵי אֱלֹהִים. דְּהָא כִּד אָתָּא
 סַמְא"ל עַל חוּה אֲטִיל בָּהּ זוּהֵמָא וְאַתְעֵבְרַת
 וְאוּלִידַת לְקִין. וְחִיזוּ דִילִיָּה לָא הָוּת דְּמִי לְשָׂאָר בְּנֵי
 נִשָּׂא. וְכָל אֲנוּן דְּאַתְיִין מִסְטָרָא דִילִיָּה לָא הוּוּ אֲקָרוּן
 אֲלָא בְּנֵי הָאֱלֹהִים.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר וְאִפִּילוּ אֲנוּן (בְּנֵי) נְפִילִים הָכִי אֲקָרוּן.
 הֵמָּה הַגְּבוּרִים. שְׁתִּין הוּוּ בְּאֲרַעָא כְּחוּשְׁבָן
 דְּלַעִילָא. כְּתִיב הֲכָא הֵמָּה הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם וְכֹתִיב
 הָתָם (שִׁיר הַשִּׁירִים ג) שְׁשִׁים גְּבוּרִים סָבִיב לָהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
 הֵמָּה הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם מִמֶּשׁ. מֵעוֹלָם דִּיִּיקָא. אֲנִשֵׁי
 הַשֵּׁם, מֵאִי שֵׁם דָּא הוּא עוֹלָם דְּקָאֲמָרָן. אֲנִשֵׁי הַשֵּׁם
 דִּיִּיקָא. כְּתִיב הֲכָא אֲנִשֵׁי הַשֵּׁם וְכֹתִיב הָתָם (וִיקְרָא כד) בְּנִקְבוּ
 שֵׁם, וְכֹתִיב, (וִיקְרָא כד) וַיִּקְוּ בֶן הָאִשָּׁה הַיִּשְׂרָאֵלִית אֶת
 הַשֵּׁם.

השלמה מההשמטות (סימן ל"ו)

רַבִּי חֵיִיא אָמַר מֵעוֹלָם דָּא הוּוּ, וְגוֹבְרִין גְּבֻרִין דְּסִטְרָא
 בִּישָׂא הוּוּ, דְּכְתִיב אַנְשֵׁי הַשָּׁם. אַנְשֵׁי שֵׁם לֹא
 כְּתִיב, אֶלֶּא אַנְשֵׁי הַשָּׁם פְּגוּנָא דָּא כְּתִיב, זְכוֹר רַחֲמֶיךָ
 יְיָ וַחֲסַדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה, מֵעוֹלָם וְדָאֵי נָטַל לֹוֹן קוּדְשָׁא
 בְּרִיךְ הוּא, וְאִינוּן אֲבָהֶן קַדְמָאֵי לְמַהוּי רְתִיכָא קַדִּישָׁא
 לְעִילָא. אָמַר רַבִּי יִצְחָק מֵעוֹלָם דָּא אִיהוּ מְטָתוֹ שְׁלִשְׁלֹמָה

דְּכְתִיב וְכוּ': (עד כאן מההשמטות)

רַבִּי חֵיִיא אָמַר מֵעוֹלָם מִמֶּשׁ הוּוּ. וּמֵעוֹלָם דְּלִתְתָּא נָטַל
 לֹוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָא דְאַתְּ אָמַר (דָּא הוּוּ וְגוֹבְרִין

גְּבֻרִין דְּסִטְרָא בִּישָׂא הוּוּ דְכְתִיב אַנְשֵׁי שֵׁם אַנְשֵׁי הַשָּׁם לֹא כְּתִיב אֶלֶּא אַנְשֵׁי שֵׁם פְּגוּנָא דָּא
 כְּתִיב) (תהלים כה) זְכוֹר רַחֲמֶיךָ יְיָ וַחֲסַדֶיךָ כִּי מֵעוֹלָם הֵמָּה.
 מֵעוֹלָם וְדָאֵי. וּמֵעוֹלָם דְּלִתְתָּא נָטַל לֹוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא. וְאִינוּן אֲבָהֶן קַדְמָאֵי לְמַהוּי רְתִיכָא קַדִּישָׁא לְעִילָא.
 אוּף הָכָא הֵמָּה הַגְּבוּרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם. מֵעוֹלָם וְדָאֵי נָטַל
 לֹוֹן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא. רַבִּי יִצְחָק אָמַר מֵעוֹלָם (ובמאי הוּא)
 דָּא מְטָתוֹ שְׁלִשְׁלֹמָה דְכְתִיב, (שיר השירים ג) שְׁשִׁים גְּבוּרִים
 סָבִיב לָהּ. רַבִּי אַחָא אָמַר פְּלָהוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶקְרוּן (ד"א

ל"ג דְּהָא עַד לֹא אֲתַבְּסַמַּת). (חסר כאן עיין סוף הספר):

תּוֹסֵפְתָא

אָמְרוּ רַבּוּתֵינוּ ז"ל בְּשַׁעֲתָא דְּבִרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאָדָם פְּרָא לִיה
 בְּגִינְתָא דְּעָדוֹן וְצוּהוּ עַל שְׁבַע מְצוּוֹת. חָב וְאַתְגַּרְשׁ מִגִּינְתָא דְּעָדוֹן. וְתִרִי
 מְלֹאכֵי שְׁמִיא עֲזָא וְעֲזָאֵל אָמְרוּ קָמֵי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, אֵלוּ הוּינָא אָנָן

בְּאַרְעָא הוּינָא זְכָאין. אָמַר לְהוּ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וְכִי אַתּוּן יְכַלִּין עַל יִצְרָא בִישָׁא, אָמְרוּ קַמֵּיהּ יְכַלִּין. מִיַּד אֶפִּיל לֹון קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא כְּמָא דְאַתְּ אָמַר הַנְּפִילִים הָיוּ בְּאַרְצָא וְכַתִּיב הַגְּבוּרִים וְגו'. וּבִשְׁעֵתָא דְנַחְתּוּ לְאַרְעָא עָאֵל בְּהוּ יִצְרָא בִישָׁא שְׁנַאֲמַר וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר בַּחֲרוּ, חֲבּוּ וְאַתְּעַקְרוּ מִקְדוּשְׁתֵּיהוּ, (עד כאן התוספתא)

תָּא חַזִּי, כְּלַהוּן נְטִיעֵן הָיוּ סְתִימִין רְשִׁימִין דְּקִיקִין בְּאַתְרָא חָד. לְבַתֵּר עֶקְרָן קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְאַשְׁתִּיל לֹון בְּאַתֵּר אַחְרָא וְאַתְקִימוּ. רַבִּי יִיסָא שָׂאֵל מֵאִי דְכַתִּיב זֶה סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם בְּיוֹם בְּרוּא אֱלֹהִים אָדָם בְּדַמוֹת אֱלֹהִים עָשָׂה אוֹתָם זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם וַיְבָרֶךְ אוֹתָם. אָמַר לִיה רַבִּי אַבָּא רִזָּא עֲלָאָה הוּא. תְּנִינָן תְּלַת

סְפָרִין פְּתִיחַן בְּרֵאשִׁית הַשָּׁנָה חָד דְּצַדִּיקִים גְּמוּרִים (דף 12 ע"ב) וְכו'. סֵפֶר עֲלָאָה דְּהָא מְנִיָּה נֶפֶק כְּלָא. נֶפֶיק מְנִיָּה כְּתִיבָה. סֵפֶר אֲמֻצְעִיתָא כְּלָלָא דְּעִילָא וְתַתָּא (ס"א) סֵפֶר דְּאִיהוּ כְּלָלָא דְּלְעִילָא וְתַתָּא וְאַחִיד לְכָל סְטָרִין רִזָּא וְכו') (כפי זה

התקון נמצא בשני ספרי היד) (ואחיד לכל סטרין רזא דאדם קדמאה, ספר תליתאה דאקרי (נ"א ואקרי) תורה) דתורה שכתב אדם קדמאה. ספר (ס"א תליתאה) דאקרי תולדות אדם ונדא איהו דצדיקים גמורים. הןדא הוא דכתיב זה ספר תולדות אדם דא צדיק ונדאי דעביד תולדות.

בְּיוֹם בְּרָא אֱלֹהִים אָדָם בְּדַמוֹת אֱלֹהִים. דְּהָא וְדַאי כְּדִין אַתְתַּקֵּן כְּלָא לְעִילָא וְתַתָּא וְאַתְקִימוּ בְּדוּגְמָא חָדָא. זָכָר וּנְקֵבָה בְּרָאָם סְתָם חָד אַתְכְּלִיל בְּחָד.

מִתְנִיתִין (ד"א וכו') פְּתִיב, (משלי יח) מְגִדֵּל עוֹז שֵׁם יי בּוּ יְרוּץ
צְדִיק וְנִשְׁגָּב. דָּא הוּא סֵפֶר תּוֹלְדוֹת אָדָם דְּרָהִיט בְּהָהוּא
מְגִדֵּל (צו ב). הָאֵי מְגִדֵּל מֵאֵי עֲבִידְתִּיהָ. אֵלָא דָּא הוּא
מְגִדֵּל דְּיֹד. וְדָא הוּא מְגִדֵּל עוֹז שֵׁם יי. וְכֹלָא חַד. הַכָּא
יְדִיעָא לְבִנֵי מְהִימְנוּתָא

מבש	עוי	מיין
גרג	ווה	יצד
דצב	זדו	היי
לקה	שוה	ונק

דָּא הוּא וְדָאֵי סֵפֶר
תּוֹלְדוֹת. (אית דלא גרסי) (אדם לבני

מְהִימְנוּתָא סוּדוּ מְגִדֵּל עוֹז שֵׁם יי בּוּ יְרוּץ
צְדִיק וְנִשְׁגָּב יְהוּ"ה צְדִיק) (אדם לבני
מְהִימְנוּתָא).

וְאָמַר רַבִּי אַבָּא (לקמן נה ב) סֵפֶר וְדָאֵי (נְחֻתוֹ) (נְחִית) לֵיהּ לְאָדָם
הָרֵאשׁוֹן. וְבִיהּ הָוָה יְדַע חֲכָמְתָא עֲלָאָה. וְסִפְרָא דָּא
מָטָא לְבִנֵי אֱלֹהִין חֲפִימֵי דָּרָא. וּמָאן דְּזָכִי לְאִשְׁגָּחָא בֵּיהּ
יְדַע בֵּיהּ חֲכָמָה עֲלָאָה. וּמִשְׁגִּיחִין בֵּיהּ וַיְדַעִין בֵּיהּ. וְסִפְרָא
דָּא נְחִית לֵיהּ מְאָרִי דְרִזִּין. וְתִלַּת שְׁלִיחִין מִמֶּנּוּ קָמִיהּ.
וּבִשְׁעָתָא דְנִפְק אָדָם מִגְּנֻתָא דְעֵדֶן אַחִיד בְּהָהוּא סִפְרָא.
כַּד נִפְיִק (מִיְבִיָּה) טָאָס מִנִּיָּה (לְתַרְעָא) צְלִי וּבְכִי קָמִי מְאָרִיָּה
וְאִתִּיבּוּ לֵיהּ כְּמִלְקָדְמִין. בְּגִין דְּלָא תִתְנַשֵּׂי חֲכָמְתָא מִבְּנֵי
נְשָׂא וַיִּשְׁתַּדְּלוּן לְמַנְדַּע לְמְאָרִיָּהוּן.

וְכֵן תְּנִינן סֵפֶר הָוָה לֵיהּ לְחַנוּךְ. וְדָא סֵפֶר מְאָתֵר דְּסִפְרָא
דְּתוֹלְדוֹת אָדָם הָוָה. וְדָא הוּא רִזָּא דְּחֲכָמְתָא. דְּהָא
מְאָרְעָא אֶתְנַטִּיל הָדָא הוּא דְכָתִיב וְאִינְנוּ כִּי לְקַח אֹתוֹ

אֱלֹהִים. וְהוּא הַנֶּעַר. כְּדַכְתִּיב, (משלי כ"ב) חֲנוּךְ לַנֶּעַר עַל פִּי דְרָכּוֹ.

וְכָל גְּנוּזֵי עֲלָאֵי אֶתְמַסְרֵן בִּידֵיהָ. וְדָא מְסִיר וְיֵהִיב וְעֵבִיד שְׁלִיחוּתָא. וְאַלְף (לקמן נו) מִפְתַּחֵן אֶתְמַסְרֵן בִּידֵיהָ. וּמָאָה בְּרַכָּאן נָטִיל בְּכָל יוּמָא וְקִשִּׁיר וְקִשִּׁירִין לְמֵאֲרִיָּה. מִעֲלָמָא נָטִיל לֵיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְשִׁמוּשֵׁיהָ הָדָא הוּא דַכְתִּיב פִּי לְקַח אוֹתוֹ אֱלֹהִים.

וּמִן דָּא אֶתְמַסֵּר סִפְרָא דְאֶקְרִי סִפְרָא דְחֲנוּךְ. בְּשַׁעֲתָא דְאֶחִיד לֵיהָ קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אַחְמִי לֵיהָ כָּל גְּנוּזֵי עֲלָאֵי. אַחְמִי לֵיהָ אֵילְנָא דְחַיִּי בְּגוֹ מְצִיעוֹת גְּנָתָא וְטִרְפוּי וְעֵנְפוּי. וְכֹלָא חֲמִינֵן בְּסִפְרֵיהָ. וְכַאֲיִן אֲנֹן חֲסִידֵי עֲלָאִין דְּחֻכְמָתָא עֲלָאָה אֶתְגְּלִי לְהוּ וְלֹא אֶתְנַשִּׁי מִנֵּיהּ לְעֲלָמִין כְּמָא דַּאֲתָא אָמַר, (תהלים כד) סוּד ה' לִירְאִיו וּבְרִיתוֹ לְהוֹדִיעֵם:

וַיֹּאמֶר יי לֹא יִדוֹן רוּחִי בְּאֲדָם לְעוֹלָם בְּשַׁגָּם הוּא בְּשָׂר וְגו'. (חסר) רַבִּי אַחָא אָמַר בְּהֵהוּא זְמַנָּא הוּוּה הָהוּא נִהְרָא דְנַגִּיד וְנַפְיָק, אֶפְיָק רוּחָא עֲלָאָה מֵאֵילְנָא דְחַיִּי וְאַרְיָק בְּאֵילְנָא (דִּשְׁרִיָּא בֵּיהּ מוֹתָא) (מֵאֵילְנָא דְמוֹתָא) וְאֶתְמַשְׁכֵּן רוּחִין בְּגוֹוִיָּהּ דְּבְנֵי נְשָׂא יוּמִין (זְמַנִּין) סְגִיאִין. עַד דְּסִלְקוּ בִּישׁוּן וְאֶתְעֵתְדוּ לְפִתְחָא. כְּדִין אֶסְתַּלַּק רוּחָא עֲלָאָה מֵהָהוּא אֵילְנָא בְּשַׁעֲתָא דְּפִרְחָא נִשְׁמַתִּין בְּבְנֵי (מִבְּנֵי) נְשָׂא הָדָא הוּא

דְּכָתִיב לֹא יִדּוֹן רוּחֵי בְּאָדָם לְעוֹלָם. לְמִיָּהֵב לְעוֹלָם
בְּשַׁעֲתָא דְּפִרְחוּ נְשֻׁמְתִין בְּבְנֵי נִשְׂא.

בְּשִׁגָּם הוּא בֶּשֶׁר רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר (דְּבִי רַבִּי אֶלְעָזָר אָמְרִי) (לְקַמֵּן
צ"ח ע"א) בְּשִׁגָּם דָּא מִשָּׁה. דְּאִיהוּ נְהִיר לְסִיְהָרָא.

וּמַחִילָא דָּא קַיִימִין בְּנֵי נִשְׂא בְּעֵלְמָא יוּמִין (זְמַנִּין) סַגִּיאִין.
וְהָיוּ יָמָיו מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה, רִמְזוּ לְמִשָּׁה דְּעַל יְדֵיהּ תּוֹרָה
אֲתִיְהִיבַת. וּכְדִין יָרִיק (ס"א זָרִיק) חֵיִין לְבְנֵי נִשְׂא מִהָהוּא
אֵילָנָא דְּחֵיִין. וְכֹךְ הָוָה. אֵלְמָלָא דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל הַדָּא הוּא
דְּכָתִיב (שְׁמוֹת ל"ב) חָרוֹת עַל הַלְּחוֹת, חָרוֹת מִמְּלֶאךָ הַמּוֹת.
דְּהָא אֵילָנָא דְּחֵיִי הָוָה מְשִׁיךְ לְתַתָּא.

וְעַל דָּא בְּשִׁגָּם דְּאִיהוּ בֶּשֶׁר קַיִימָא מְלָה לְאַרְקָא
(לְאַתְרַחְקָא) רוּחָא דְּחֵיִי. בְּשִׁגָּם אָחִיד לְתַתָּא אָחִיד

לְעֵילָא. וְעַל דָּא תְּנִינֵן מִשָּׁה לָּא מִית אָלָא אֲתַכְנִישׁ (דף לח
ע"א) מְעֵלְמָא וְהָוָה נְהִיר לְסִיְהָרָא. דְּהָא שְׁמִשָּׂא אַף עַל גַּב
דְּאֲתַכְנִישׁ מְעֵלְמָא לָּא מִית אָלָא עָאל וְאַנְהִיר לְסִיְהָרָא.
כֹּךְ מִשָּׁה. דְּבַר אַחַר בְּשִׁגָּם הוּא בֶּשֶׁר בְּמִשְׁיָכוּ דְּרוּחָא
בְּבְנֵי נִשְׂא זְמָנָא רַבָּה אֲתַהֲדַר לְמַהוּי בֶּשֶׁר לְאַתְמִשְׁכָּא
בְּתַר גּוּפָא וְלֹא שְׁתַּדְלָא בְּעוּבְדִין דְּהָאִי עֵלְמָא.

אָמַר רַבִּי יִצְחָק כָּל (לְקַמֵּן נַה ב דָּרִין דְּאֲשַׁתְּכְּלוּ מִשַׁת כְּלָהוּ צְדִיקֵי וְחֹסֵידֵי.

לְבַתַּר אֲתַפְּשׁוּ וְאוּלִידוּ וְאוּלִיפוּ אוּמְנוּתָא (וְחֻכְמָתָא) דְּעֵלְמָא לְשַׁצָּאָה

בְּרוּמְחִין וְסִיִּפִין. עַד דְּאֲתָא נַח וְאַתְקִין לֹון תְּקוּנָא

דְּעִלְמָא וְלִמְפֻלַּח וְלֵאֲתַקְנָא אֲרַעָא. דְּהָא בְּקַדְמִיתָא לָא
 הוּוּ זְרַעִין וְחֻצְדִּין. לְבַתֵּר אֲצַטְרִיכוּ לְהָאֵי דְכְּתִיב עוֹד כֹּל
 יְמֵי הָאָרֶץ וְגו'.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר זְמִין קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְתַקְנָא עִלְמָא
 וְלֵאֲתַקְנָא רוּחָא בְּבִנֵי נִשְׂא בְּגִין דִּיּוֹרְכוֹן יוֹמִין
 לְעִלְמִין הֵדָא הוּא דְכְּתִיב, (ישעיה סד) כִּי פִימֵי הָעֵץ יְמֵי עֲמִי
 וְגו' וְכְתִיב, (שם כד) בְּלַע הַמּוֹת לְנֹצַח וּמַחָה יְיָ אֱלֹהִים
 דְּמַעָה מֵעַל כָּל פָּנִים וְחֲרַפְתָּ עִמּוֹ יִסִּיר מֵעַל כָּל הָאָרֶץ כִּי
 יְיָ דִּבֶּר:

עַד פֶּאן אֲשֶׁתְּכֻלּוּ מִלִּין מִפֶּאן וְלֵהֲלֵאָה תְּקוּנָא
 דְּפִרְשֵׁתָא:

בֿראשֿית

אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָא תַּנִּינֵן דְּכַד בְּרָא קוּדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא עִלְמָא גְּלִיף בְּגִילּוּפֵי דְרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא גּו
 טְהִירִין בְּרִזִין עֵלְאִין. וְגִלְיָה לְעִילָא וְגִלְיָה לְתַתָּא וְכֻלָּא
 בְּרִזָּא חֲדָא. וְעֵבִיד עִלְמָא תַתָּא פְּגוּוּנָא דְעִלְמָא עֵלְאָה.
 וְדָא קָאִים לְקַבִּיל דָּא. לְמַהוּי כֻלָּא חַד בִּיחּוּדָא חֲדָא.
 וּבְגִין כֶּף קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא גְּלִיף גְּלִיפֵי דְאַתּוּוֹן עִילָא
 וְתַתָּא. וּבְהוּ בְּרָא עִלְמִין.

וְתָא חֲזִי, פְּגוּוּנָא דְעֵבֵד קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא עִלְמָא הָכִי

נְמִי בְּרָא לִיה לְאָדָם קְדָמָא. פָּתַח וְאָמַר, (הושע ו) וְהִמָּה
כְּאָדָם עָבְרוּ בְרִית וְגו'. דְּהָא קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אַעֲטַר
לִיה בְּעֵטְרִין עֲלָאִין. וּבְרָא לִיה בְּשִׁית סְטְרִין דְּעֲלָמָא.
לְמַהוּי שְׁלִים בְּכֻלָּא. וְכֻלָּא זַעְאן וּדְחֻלָן מִקְמִיה. דְּהָא פִּד
אֲתַבְרִי אָדָם אֲתַבְרִי בְּדִיוֹקְנָא עֲלָאָה. וְהוּוּ מִסְתַּכְלָן
בְּהֵוּא דִּיוֹקְנָא וְזַעְאן וּדְחֻלָן מִקְמִיה. וּלְבַתַר אָעִיל לִיה
קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּגִנְתָא דְּעֵדן לְאֲתַעֲדָנָא תַּמָּן בְּעֵדוּנִין
עֲלָאִין. וְהוּוּ מְלֹאכִין עֲלָאִין סְחָרִין לִיה וּמִשְׁמֻשֵׁין קְמִיה.
וְרִזִין דְּמָרִיהוֹן הֵוּוּ אוּדְעִין לִיה.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעֲתָא דְּאָעִיל לִיה קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְגִנְתָא
דְּעֵדן, הֵוּוּ חָמִי וְאִסְתַּכְלַל מִתַּמָּן כָּל רִזִין עֲלָאִין וְכֻל
חֲכַמְתָּא. בְּגִין לְמַנְדַע וּלְאִסְתַּכְלָא בִּיקְרָא דְּמָרִיה.

שְׁבַעָה הֵיכְלִין מְדוּרִין אַנּוּן לְעֵילָא דְּאַנּוּן רְזָא
דְּמַהִימְנוּתָא עֲלָאָה. וְשְׁבַעָה הֵיכְלִין אַנּוּן לְתַתָּא

(בְּגוּוּנָא דְּלֵהוֹן חַד לְקַבִּיל חַד. שְׁבַעָה מְדוּרִין וְהֵיכְלִין אַנּוּן לְתַתָּא) כְּגוּוּנָא

דְּלְעֵילָא. וְאַנּוּן שִׁית כְּגוּוּנָא עֲלָאָה וְחַד טָמִיר וְגִנִּיז אִיהוּ
לְעֵילָא. וְכֻל אֵלִין אַנּוּן בְּרְזָא עֲלָאָה. בְּגִין דְּכֻל הַנִּי
הֵיכְלִין אִית בְּהוּ כְּגוּוּנָא דְּלְעֵילָא. וְאִית בְּהוּ כְּגוּוּנָא
דְּלְתַתָּא. לְמַהוּי כְּלִיל בְּדִיוֹקְנָא דְּרְזָא דְּלְעֵילָא וּבְדִיוֹקְנָא
דְּרְזָא דְּלְתַתָּא, וּבְהוּ הֵוּוּ דִּיּוּרִיה דְּאָדָם.

וּלְבַתַר דְּאֲתַתְרַךְ מְגִנְתָא דְּעֵדן אֲתַקִּין לוֹן קוּדְשָׁא בְרִיךְ

הוא לנשמתהון דצדיקיא לאשתעשעא בהו כדקא חזי
 מזיוא דיקרא עלאה. וכל חד וחד אתתקן כגוונא
 דלעילא וכגוונא דלתתא כמה דאוקימנא.

היכלא קדמאה. אתר דאיהו מתתקן לתתא למהוי
 כגוונא דלעילא. והא אתערו חברייא נמוסי

דגנתא דעדן כמה דאיהו ברזא עלאה (דאיהו מתקן לגו, גו טמירא

דרזא דלתתא גניז וסתים מכל) (נ"א ואיהו מתתקן לגו וסתים מכולא) ולא שלטא

ביה עינא. בר נשמתהון דצדיקיא. למהוי (דף לח ע"ב) גליפן

לעילא ותתא. ולאסתכלא מתמן ברזא דמריהון ובענוגא
 דלעילא.

ואלין אנון צדיקיא דלא אחלפו יקרא דמריהון בגין
 דחלא אחרא. כתיב, (משלי יב) אשת חיל עטרת

בעלה, רזא דמהימנותא לאתדבקא בר נש במריה

ולדחלא מניה תדיר ולא יסטי לימינא ושמאלא. והא

אוקימנא דלא יהך בר נש בתר דחלא אחרא דאקרי

אש"ת זנוני"ם. ובגין כך כתיב, (משלי ז) לשמרך מאשה

זרה מנכריה אמריה החליקה.

היכלא דא קאים בדיוקנא דרזא עלאה. בגין דכד

נשמתין דצדיקיא נפקי מהאי עלמא, עאלין גו

אלין היכלין די בגנתא דעדן דלתתא. ותמן (עאלין) יתבין

כל חד וחד כל ההוא זמנא דאצטריכא נשמתא למיתב

תמן.